

Årsrapport 2015 risikokurset for ungdom 18pluss

«Når du snakker, gjentar du bare det du allerede vet. Velger du å lytte, kan du lære noe nytt.»

J.P. Mc Evoy

INNHOLD

- 1.0. Prosjektet 18pluss
- 2.0. Målgruppa
- 3.0. Oversikt over dødsfall siste fem år
- 4.0. Nasjonal tiltaksplan
- 5.0. Administrasjon
- 6.0. Aktivitet
- 7.0. Markedsføring
- 8.0. Forsikrings selskapene
- 9.0. Budsjettrammer
- 10.0. Erfaringer og utfordringer

Trafikksikkerhetsprosjektet 18pluss

18pluss og Trafoen er to av Vest Agder Fylkeskommunes trafikantrattede tiltak. Begge har eksistert siden 2006. Trafoen er en bygning med filmer knyttet til et pedagogisk opplegg, mens 18pluss er et modulbasert kurs, der Trafoen er den ene modulen. Skadestedsbehandling og Banekjøring med bil er de andre.

Bakgrunnen for prosjektet var den nasjonale handlingsplanen for trafikksikkerhet 2002-2011.

1.3.3. :«*Unge og uerfarne trafikanter er mye mer utsatt for ulykker enn eldre og mer erfarne trafikanter*»,

4.6.: «*Aldersgruppen 17 – 25 år er sterkt overrepresentert blant drepte og hardt skadde i trafikken*»

Fra oppstarten i 2007 har det vært gjennomført totalt 72 kurs, de siste fire årene har det vært budsjettert med 10 kurs årlig. Det totale antall deltakere på hvert kurs er inntil 18.

18pluss går et skritt lenger enn Trafoen, der følelsene stimuleres i større grad. 18pluss kurset er praktisk, og ungdommene dras med gjennom handlinger der de opplever situasjoner fysisk.

De møtes ved ankomst i klasserom, der de risikovurderer seg selv etter en skalering. De deles deretter inn i tre grupper a maksimum seks stykker. Målet er å få gruppen blandet med tanke på hvilken type risikotager man selv mener man er. Gruppene rullerer så mellom tre poster, banekjøring, skadested og Trafoen. Det brukes 75 min på hver post.

Vi ønsker ingen belæring og ingen pekefinger. Formålet er at den enkelte deltaker skal få en dypere kunnskap om sin egen risiko for å havne i en trafikkulykke, gjennom å få noen opplevelser i de praktiske øvelsene.

18pluss har en egen nettside www.18pluss.no og en Facebook side der man ønsker daglig aktivitet, www.facebook.com/pages/18pluss/360571693770

Ungdom er målgruppa

Målgruppa til 18pluss er ungdom mellom 18-25, som har sertifikat klasse B.

18pluss kommer inn i en tid der målgruppen ikke nåes av noe spesifikt trafikksikkerhetstilbud. De er ferdige med kjøreopplæringen, og ute av videregående skoler. De er ferske sjåførere med lite erfaring, og de er de største risikotagerne. Guttene er mer utsatt enn jentene, og har ofte dårligere impuls kontroll.

Statistikk viser at ungdom mellom 16-25 år er massivt overrepresentert i trafikkulykker.

Ungdom med ferskt førerkort har 40 ganger høyere risiko enn gjennomsnittsbilisten for å havne i en møte- eller utforkjøringsulykke ifølge Trygg trafikk.

Oversikt over dødsfall siste fem år

I 2011 døde det tre ungdommer i Agder i den aktuelle aldersgruppen, to i Vest- og en i Aust-Agder. Alle var menn. Det var to utforkjøringer og en møteulykke.

I 2012 døde to menn i den aktuelle aldersgruppen i Agder, begge i Vest-Agder, begge var utforkjøringer.

I 2013 døde to personer i den aktuelle aldersgruppen, en mann og en kvinne, begge i Aust-Agder. Kvinnen var passasjer i den ene bilen som kjørte ut. Sjåføren av bilen var en ung mann. Mannen som døde var sjåfør i en lastebil som veltet. Han ble påkjørt og drept av et vogntog etter velten.

I 2014 hadde vi en dødsulykke i den aktuelle aldersgruppen i Agder i 2014. En ung mann døde etter en utforkjøring i Vest-Agder.

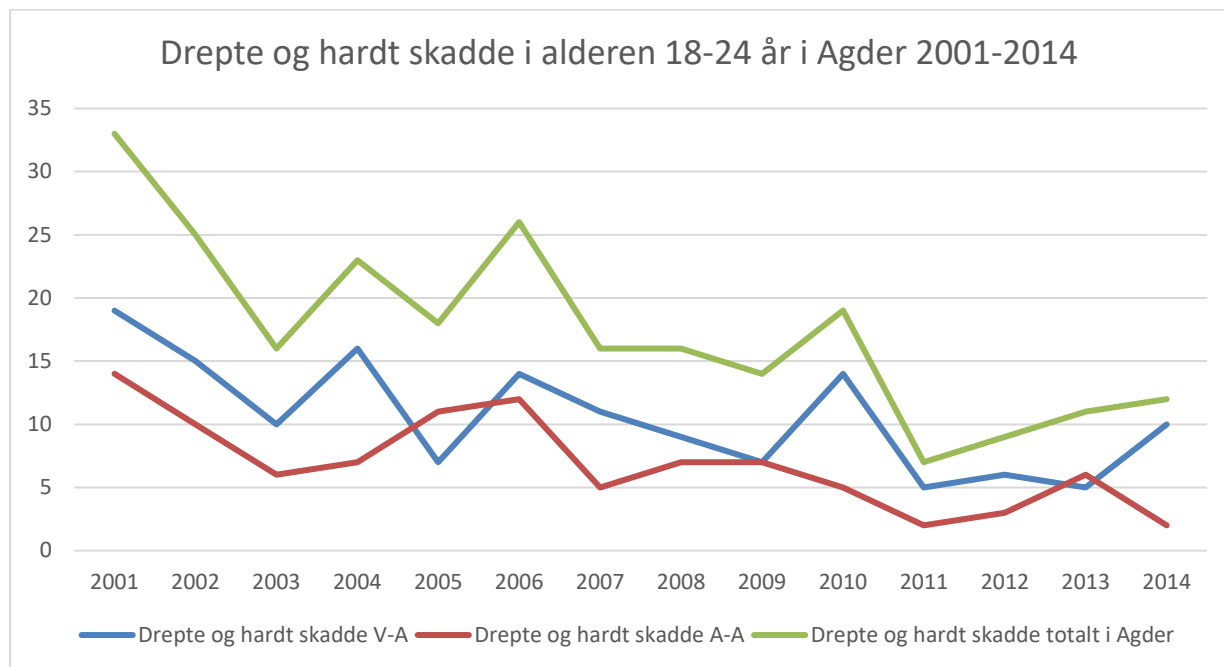
I 2015 har vi når rapporten skrives hatt tre dødsulykker i den aktuelle aldersgruppen i Vest-Agder, to menn og en kvinne, alle var singel- og utforkjøringsulykker. Det har vært en dødsulykke i Aust-Agder i aldersgruppen, det var en scooterulykke.

(Tall hentet fra ATL/dødsulykker)

De siste fem årene har vi i snitt hatt 171 døde på veiene i Norge, 17 % av disse er i alderen 18-25 år.

I 2013 døde 187 personer, 18 % var i alderen til målgruppa.
I 2014 døde 147 personer, av disse var 13 % i vår målgruppe.

(Tall hentet fra SSB)

(Tallene til kurven er hentet fra tallene i SSB's tabell veitrafikkulykker med personskaade)

Nasjonal Tiltaksplan

Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2010 – 2013 hadde utvikling og gjennomføring av risikokurs for ungdom som et viktig satsingsområde.

På Agder er vi i den posisjon at vi har utvikla og gjennomført slike kurs siden 2006, knytta rundt Trafoen og 18pluss.

I Arbeidet med Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2014-2017, understrekes det at «*Fylkeskommunenes trafikksikkerhetsarbeid må synliggjøres bedre og innsatsen bør følges opp på lik linje med de nasjonale aktørenes tiltak*»

Det sies videre i NTP, under punkt 5.4 om ungdomstiltak, at det i grupper der en forventer å finne ungdommer med risikoatferd kan det være aktuelt med frivillige opplæringsprogrammer kombinert med bruk av kjøretøyteknologi, eventuelt koblet med belønningsordninger for å forsterke effektene.

18pluss er frivillig, det er praktisk rettet, og ungdommene blir belønnet med mulighet for billigere forsikring etter kurset. Det er åpent for alle som oppfyller kravene om alder og førerkort, og er dermed ikke så spisset som NTP'en ønsker. Vi mener likevel vi har mange høyrisikotakere på kursene.

Oppfølgingstiltak 27 i NTP 2014-2017 sier at Trygg trafikk vil gjennomføre et metodeutviklingsprosjekt basert på ung-til-ung formidling. Ung-til-ung tanken er brukt i 18pluss siden oppstarten, der alle instruktørene i bilene er ungdommer i nettopp alderen 18-25.

Oppfølgingstiltak 28 i NTP 2014-2017 sier at SVV og Trygg trafikk vil ta initiativ overfor forsikringsselskapene for å etablere nye skadereduserende ordninger overfor ungdom. If og Gjensidige, som er selskapene som samarbeider med 18pluss, sier de legger stort press på ungdommer som kommer til dem for å tegne forsikring, om nettopp å ta kurset med tanke på å øke forståelsen for risikoen det innebærer å være ung sjåfør.

I oppfølgingen av Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på vei 2014-2017, er det gjort en sammenlikning av drepte og hardt skadde i periodene 2000-2003 og 2011-2014. Her kommer både Aust- og Vest-Agder ut som to av fylkene som har en betydelig større prosentvis reduksjon enn for landet samlet. Syv fylker har oppnådd en halvering av antall drepte og hardt skadde i denne tidsperioden, begge Agder fylkene er blant disse.

I tiltaksplanen for 2014-2017 er den nasjonale målkurven brutt ned på fylkesnivå. De fylkesvise kurvene har som utgangspunkt at alle fylkene skal ha 45 prosent færre drepte og hardt skadde i 2024 sammenliknet med gjennomsnittet for årene 2009-2012. Ser vi på tallene for 2014 ligger Aust-Agder omtrent som forutsatt i målkurven. Fire fylker ligger godt under målkurven, Vest-Agder er et av disse fylkene.

Administrasjon

Det har ikke vært noen endringer av styringsgruppa siden 2013.

Det har vært avholdt 4 møter med styringsgruppa i 2015. Det har i tillegg til møter i styringsgruppa vært fire møter med fylket i ulike settinger.

Det har ikke vært noen fellesmøter med styringsgruppe og instruktører i tiltaket i år.

Trafoen ligger nå under leder i 18pluss, som dermed har overordnet ansvar for begge trafikksikkerhetstiltakene. Tiltakene har samme styringsgruppe.

Styringsgruppa består av:

Navn	Virksomhet
Egil Strømme	Vest-Agder fylkeskommune
Vidar Ose	Vest-Agder fylkeskommune
Johan Mjøland	Statens veivesen Vest-Agder
Arild Nærum	Statens veivesen Vest-Agder
Ole Rath	Trygg trafikk Vest-Agder
Inge Sørhaug	Daglig leder Skandinavisk Trafikksenter
Kirsten Stangenes	Veileder Trafoen, sekretær
Marit Bech Olsen	Leder 18pluss/Trafoen, sekretær

Instruktører 18pluss i 2015:

Marit Bech Olsen
Leder 18pluss/Trafoen
Sikkerhetsrådgiver

Kirsten Stangenes
Veileder Trafoen

Peter Zaar
Moduansvarlig banen

Morten Bech Olsen
Modulansvarlig skadested

Tommy Tofteland
Trafoen

Eivind Jensen-Tveit
Trafoen

Ingeborg Skretting Hasli
Trafoen / banen

Ungdomsinstruktørene i 2015 har vært:

Håkon Valand

Terje Smith Homme

Benedicte Watne Olsen

Christian Gundersen

Sindre Klakegg

Sara Have Nodeland

Carina Bech Jahnsen

Lene Langeland

Mathilde Lidi Kvåle

Glenn Erik Jakobsen

Christian, Sindre og Carina går nå ut som ungdomsinstruktører. Carina har dette året hatt opplæring i Trafoen og fortsetter der som instruktør. Jeg takker for en flott tid sammen med disse, og ønsker lykke til med nye oppgaver, jobb og studier. Glenn Erik gikk inn i førstegangstjeneste i sommer, men er stasjonert på Kjevik, noe som gjør det enklere for oss.

At vi nå mister flere av instruktørene pga alder og andre oppgaver, gjør at vi trenger nye ressurser inn. Vi startet opplæring av tre nye instruktører på

kursene i høst. Instruktørene er hentet inn etter at de selv har fremmet interesse om å bli instruktører. På skolebesøkene i vår la jeg frem behovet for nye instruktører, og 7 stk meldte sin interesse ila vår og sommer. Jeg har hatt samtale med de som fortsatt ønsket å bli instruktører etter de selv tok kurset, og valgte ut tre av dem. De har deltatt på de fire siste kursene som observatører, og fått prøvd seg litt i bilene sammen med de mer rutinerne instruktørene. De har også hatt kjøreopplæring enkeltvis på banen med modulansvarlig. Vi ser frem til å ha de på plass.

Det er en balanse å finne riktig antall instruktører. Vi ønsker ikke å være sårbare om noen er syke eller faller fra, samtidig som vi ikke må være så mange at det går lang tid mellom hvert kurs de skal delta på. Vi har hatt ti instruktører dette året, der ni har vært aktive. Det ser ut til at dette er et greit antall i forhold til aktiviteten vi har hatt.

Susanne Stein

Aasmund Nikolaisen

Markus Holte

Vi har også i år hatt to samlinger med instruktørene utenom kursene. Disse samlingene er obligatoriske for instruktørene.

Den første samlingen hadde vi i april, rett før kursene startet opp, som en kick off. Dagen var todelt, med litt teori i form av oppgaveløsning der vi både tegnet og bygde med legoklosser. Temaet var hva som skal til for å oppnå gode tilbakemeldinger og hvordan øke egen motivasjon. Kirsten hadde ansvar for fagdelen i denne bolken, og her ble kunnskapen formidlet på en konkret og morsom måte, noe som garantert fester seg i hukommelsen.

Den siste delen av dagen ble brukt til konkret trening på banen. Her ble det fokusert på utfylling av sikker jobbanalyse, hva som er viktig på rettstrekket og hva som er viktig i svingen. Det ble også lagt fokus på hvordan vi kan lære av hverandre. Peter hadde ansvar for denne delen av dagen. Vi prøver å holde samlingene mest mulig i tråd med kursene våre, minst mulig teori. Der vi kan trene ved å løse oppgaver gjør vi nettopp det.

Samlingen i høst ble lagt til kursene var ferdige i november. Temaet denne dagen var målsetting. Temaet ble valgt som en oppfølging fra samlingen i

vår, der alle instruktørene ble bedet om å skrive ned en personlig målsetting for kursåret de da gikk inn i. Vi hadde ingen opplæring i hvordan lage mål i forkant. Nå gikk vi igjennom målene samtidig som vi fikk en mer klarhet i hvordan sette mål, og hvorfor det er viktig å gjøre det. Ingeborg Skretting Hasli hadde ansvar for denne delen av dagen. Ingeborg har tidligere jobbet som leder i 18pluss.

Også denne dagen var todelt, og vi brukte siste halvdel til å konkurrere litt.....i Curling! Også her er det viktig å treffe målet!

Aktivitet

Det har vært avholdt 10 kurs totalt i 2015, det første i april og det siste i oktober.

Kursdato	Antall deltakere	Kommuner representert
14.april	15	Kristiansand, Vennesla, Songdalen, Marnardal, Mandal Arendal Nannestad, Sarpsborg
28.april	18	Søgne Tromsø, Tysfjord, Hitra, Havstad, Fet, Aurskog-Høland, Målselv, Lyngen, Hordaland, Kvam, Ørland, Nesoddtangen, Oslo, Bodø, Alta Alle deltakerne var elever ved Luftforsvarets skolesenter på Kjevik
12.mai	14	Kristiansand, Vennesla, Søgne, Songdalen Lillesand, Birkenes Larvik, Lavangen
30.mai	19	Kristiansand, Mandal, Åseral, Kvinesdal, Farsund, Lyngdal Iveland, Birkenes Lund, Egersund, Molde De fleste deltakerne var fra Nullvisjonsprosjektet til Lister
9.juni	16	Kristiansand, Søgne, Songdalen, Vennesla, Lyngdal Iveland Oslo, Bodø Halvparten av deltakerne var fra Nullvisjonsprosjektet til Søgne/Songdalen/Vennesla
27.juni	18	Kristiansand, Søgne, Vennesla, Lindesnes, Flekkefjord, Audnedal Grimstad Gjesdal, Porsanger, Bodø, Halden
18.august	19	Kristiansand, Søgne, Vennesla, Flekkefjord, Lindesnes Grimstad, Arendal, Valle, Evje og Hornnes
5.september	18	Kristiansand, Søgne, Marnardal, Lindesnes, Farsund Birkenes
15.september	19	Kristiansand, Søgne, Mandal, Marnardal, Flekkefjord, Vennesla Birkeland Østre Toten, Stange
6.oktober	19	Kristiansand, Lindesnes, Mandal, Lyngdal, Søgne, Songdalen Froland

I snitt i år har vi hatt 17,5 deltakere på kurs, altså en plass ledig pr. 2. kurs. I 2014 hadde vi en plass ledig pr. kurs. ALLE kursene har vært overbooket og hatt ventelister, men fortsatt opplever vi at enkelte ikke melder avbud.

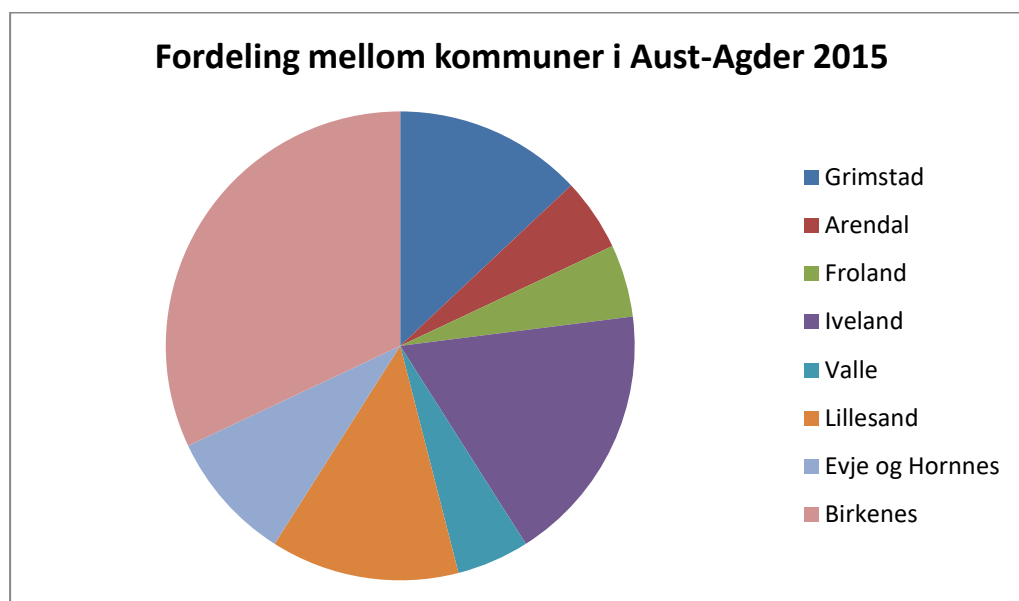
Alle får ved påmelding en skriftlig bekreftelse på påmeldingen. De får også påminnelse på SMS en mnd. før, en uke før og dagen før kurs. Dette har vist seg nyttig for å få mulighet til å erstatte de som da melder avbud. Totalt meldte 70 påmeldte avbud eller møtte ikke, av ulike grunner. Dette tallet var 91 året før. Alle de som ga beskjed på forhånd ble erstattet fra ventelistene.

Totalt har det vært deltakere fra 8 av 15 kommuner i Aust-Agder (7 av 15 i 2014), og fra 13 av 15 kommuner i Vest-Agder (15 av 15 i 2014).

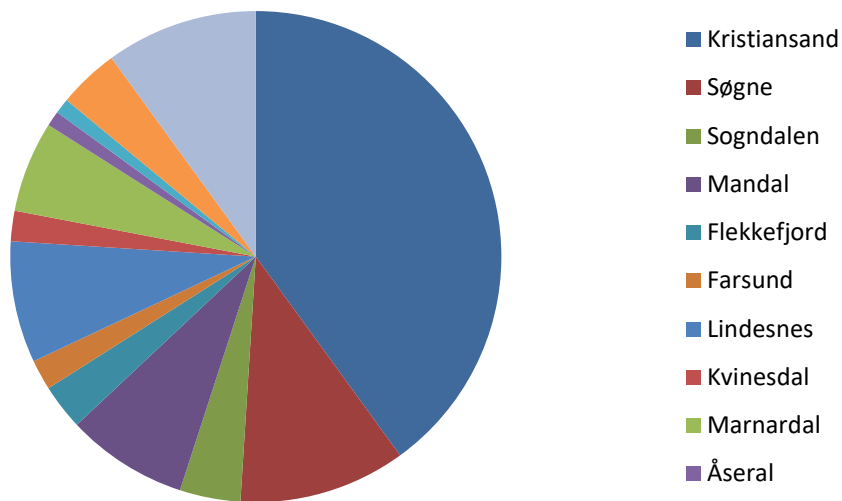
68 % av deltakerne har vært fra Vest-Agder (78 % i 2012, 68 % i 2013, 71 % i 2014).

12 % har vært fra Aust-Agder (22 % i 2012, 29 % i 2013, 18 % i 2014).

20 % har vært fra kommuner utenfor Agder. Dette er elever/studenter som studerer i Agder. (3 % i 2013, 11 % 2014).

Fordeling mellom kommuner i Vest-Agder 2015

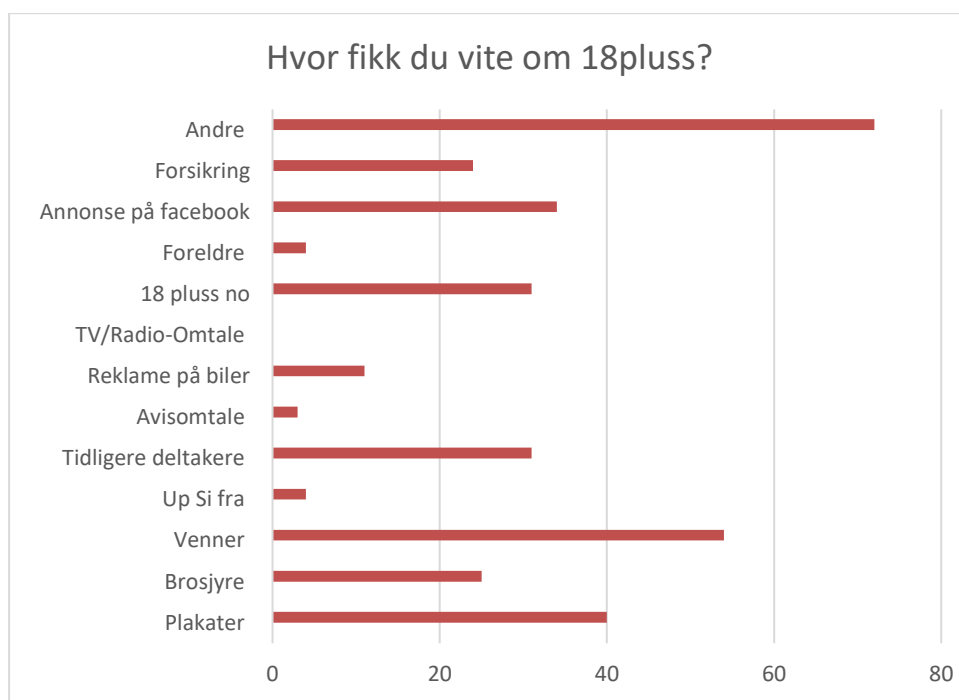

Total kursdeltakelse siden oppstart i 2006

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Antall kurs	3	5	5	6	5	7	10	10	11	10
Antall deltakere	61	63	74	87	88	117	139	173	182	175

Kurven under viser i hvilken sammenheng deltakerne har fått informasjon om 18pluss. Deltakerne kan krysse av på flere av alternativene.

I 2015 har deltakerne svart følgende:

Informasjon om kurset fra plakater, venner og andre gir høyest score. Under punktet «andre» er det de ulike besøkene, kjøreskolene, SVV, forsikring, Nullvisjonen, arbeidsplassen og foreldre de nevner. Vi legger merke til at Facebook og nettsiden har gått noe tilbake sammenliknet med tidligere år.

Markedsføring

Også i år er det brukt mye midler på markedsføring i form av timer gått til besøk og deltakelse på arrangementer. Det som har vist seg å være god markedsføring, har vært besøkene ut til skoler, bedrifter og arrangement. Det å kunne snakke trafiksikkerhet, og å ha noe konkret å tilby, som et verktøy for å prøve å få tallene på drepte og hardt skadde ned, synes å bli tatt godt imot.

Skolebesøk:

Vi har deltatt på trafiksikkerhetsdager på følgende skoler i Vest-Agder:

- Flekkefjord vgs. i mars
- Øvrebø vgs. i april

- Vennesla vgs. i april
- Mandal vgs. i april
- Kvadraturen vgs. i april
- Lister vgs. i april
- Forsvarets skolesenter Kjevik i mars og september

På disse dagene har 18pluss deltatt sammen med bl.a. Nullvisjonen og SVV. Vi har hatt ulike bestillinger fra de forskjellige skolene, og det har vært en fin kombinasjon av undervisning og presentasjon av 18pluss. Vi prøver også her så langt som mulig å legge opp til praktiske øvelser fremfor teoretisk undervisning.

Utenom trafikksikkerhetsdagene har disse skolene hatt besøk der 18pluss er lagt frem:

- Risør vgs. i Aust-Agder i mars. Her er det gjort avtale om nye besøk i april 2016, slik at kurset blir presentert for alle elevene i vg2 og vg3.
- Søgne ungdomsskole 9. og 10. trinn. Disse hadde et eget opplegg i sikkerhetshall og Trafoen som en del av trafikk valgfag.
- Øyslebø ungdomsskole, elevene i trafikk valgfag

Russebilkontroller:

Vi har også i år deltatt på forberedelser og gjennomføring av Russebilkontrollen i april, både i Aust- og Vest-Agder. Her hadde vi en post der vi presenterte kurset, samt at vi hadde lagt opp til en «promilleløype». Her fikk russen prøve å løse oppgaver i «ruset tilstand» med bruk av promillebriller. En fin måte å kombinere fakta, aktivitet og erfaringer på.

Samling på Rossfjord:

Også i år har det vært samling på Rossfjord med representanter fra alle de videregående skolene i Vest-Agder. Her er både lærere og russ fra de ulike skolene representert, der et av målene er at de ulike skolene i etterkant arrangerer trafikksikkerhetsdager ved de ulike skolene. Dette arrangementet er et av de viktigste for oss, her får vi kontaktene vi trenger for å komme oss ut. Dette er arrangert av Trygg trafikk, men de to siste årene har Nullvisjonen hatt mer og mer ansvar for innhold.

Politisk kjentgjøring / diverse grupper:

Det er ingen tvil om at kurset er gjort mer kjent i Vest-Agder, spesielt gjennom det tette samarbeidet med Nullvisjonen. Dette har gjort at vi bl.a.

har lettere tilgang på skolene gjennom trafikksikkerhetsdagene som kjøres på nesten alle videregående skolene i Vest-Agder.

Kjentgjøringen på politisk plan i Vest-Agder gjennom besøkene i Knutepunkt Sør (høst 2013), Lindesnesrådet (des. 2013) og Listerrådet (feb. 2014) virket godt. Men informasjonen overføres ikke videre ved skifter i politiske stillinger, og må gjentas.

18pluss er også gjort kjent i Aust-Agder på politisk plan ved besøk i Østre Agder regionråd (nov. 2014) og Setesdals regionråd (mai 2014) i år. Spesielt i Østre Agder var vi helt ukjente. På møte i Setesdals regionråd hadde de større kjennskap til kurset. På dette møtet stilte også politiet i Setesdalen opp, og for dem var kurset ukjent, men tydelig av stor interesse.

Vi har gjort mange fremstøt mot de videregående skolene i Aust-Agder, men det har vært vanskelig å få innpass, og de har heller ikke trafikksikkerhetsdager på skolene tilsvarende det de har i Vest-fylket. Risør vgs. er den skolen som har tatt tilbudet godt imot og ønsker å gi tilbudet til alle sine vg2-3 elever. Ambulanselinja på Møglestu vgs. har hatt 18pluss kurset som obligatorisk for sine elever tidligere. Denne avtalen måtte vi gå tilbake på i år da mange av elevene etter de nye opptakskravene er for unge og ikke har førerkort.

18pluss ble presentert på HKU på fylkeshuset i Kristiansand i mars, som en del av trafikksikkerhetstiltakene som finnes.

Vi fikk også tildelt tid i styringsgruppa til Nullvisjonen i Lister. Å få være med på et av deres møter var virkelig faglig påfyll. Nullvisjonen driver trafikksikkerhet langt utover vår spesifikke målgruppe. Vi ser tydelig at en kan hente både ideer og samarbeidspartnere hos hverandre.

Lærlinger:

Fortsatt er svært mange lærlinger innblandet i trafikkulykker årlig, og vi ser på denne gruppen som viktige å få tak i. Derfor var vi også i år til stede på samlingen til lærlingene innen bilfag da denne ble avholdt på Gokartbanen på Evje i september. Denne gangen ble samlingen spesiell da en av lærlingene ble gravlagt fredagen før, etter å ha omkommet i en trafikkulykke. Denne lærlingen skulle ha avlagt fagprøve uka ulykken skjedde. Vi brukte ulike graderinger der elevene selv vurderte egen risiko, før vi avsluttet med en presentasjon av kurset. Også i år kunne flere av elevene fortelle de andre om hvordan de hadde opplevd kurset, da de hadde gått på kurset etter presentasjonen året før. Bedre reklame kan vi ikke få.

Etter besøket hos lærlingene fikk jeg beskjed om at det på styremøte for lærlingene i bilfag i Vest-Agder er gjort et vedtak om å gjøre 18pluss kurset

obligatorisk for alle lærlingene deres. Dette vil kreve 30-40 plasser på kursene til neste år.

Jeg har også gjort henvendelser til lærlingene i bilfag vest i Agder og i Aust-Agder uten respons.

Etter et avisoppslag om 18pluss og Trafoen i Fædrelandsvennen fikk vi forespørsel fra GE Healthcare i Lindesnes. De fant 18pluss kurset så i takt med bedriftens HMS opplæring at de ønsket å gjøre kurset obligatorisk for sine lærlinger. De meldt lærlingene på årets siste kurs, et kurs som viste seg skulle gi årets beste evaluering.

Arrangementer / stand:

Vi deltok også i år på Nyttårsaksjonen i januar på Quality i Sørlandsparken. I år ble totalt 9 trafikkdrepte tent lys for.

Vi hadde i år stand da Tall Ships 2015 besøkte Kristiansand. Det ble fire lange og aktive dager i ferien. Her deltok alle ungdomsinstruktørene på skift. Vi hadde i tillegg til informasjon om kurset satt opp samme promilleløypa som vi brukte på russebilkontrollene. Vi hadde ca. 700 personer fra mange nasjoner igjennom løypa vår disse dagene. Alle hadde en samtale med en av instruktørene etter de hadde gått løypa. Det sier litt om hvilken jobb som ble gjort disse dagene! Her ble mye trafik kunnskap delt på mer enn et språk. Vi fikk tilbakemelding fra arrangørene om at dette var en av de mest besøkte standene og at samarbeidet med oss var utmerket.

Da vi hadde stand på Tall Ships ble vi sett av mange, og fikk flere forespørsler og invitasjoner til å delta på andre arrangement. Vi takket ja til å komme på Bortelimarkedet i oktober. Dette er en plass der mye folk fra de indre bygdene i Agder møtes. Vi hadde stand ute i to dager i strålende høstvær, og vi var godt besøkt. Her markedsførte vi nok like mye ungdomsprosjektene til Nullvisjonen som oss selv, da vi helt klart så flere kandidater til nettopp dette tiltaket.

Vi hadde også stand da Ufo og billeverandørene i Sørlandsparken arrangerte aktivitetsdag lagt til Skandinavisk trafikksenter. Her var vi på hjemmebane, og kunne tilby både informasjon om kurset, promilleløype med påfølgende samtale, og full gjennomgang i Trafoen. Besøket på aktivitetdagen kunne nok vært større, men igjen så var nok vi den mest besøkte standen.

For første gang arrangerte Næringsforeningen Kristiansandsregionen speed date. Den ble arrangert i Afrika i Kristiansand dyrepark. Et spennende opplegg der du fikk ti minutter med ti ulike bedrifter, noen valgte du, andre valgte deg. Her fikk jeg en flott mulighet til å kjentgjøre kurset. Jeg var i første omgang ute etter bedrifter med lærlinger. Ti av ti bedrifter jeg snakket med hadde aldri hørt om oss.

Da Sivilforsvaret hadde øvelse i år, valgte de som en av postene å kjøre temaet trafikksikkerhet. Vi ble forespurt om å bidra og sa ja til dette. Det ble en lang og særdeles aktiv dag ute i feltet. Også her la vi opp til informasjon og fag presentert på en praktisk måte. Tilbudene vi har ble kjentgjort, men her la vi mer vekt på generell kunnskap om trafikksikkerhet.

Sivilforsvaret kom tilbake i slutten av året for å ha deltakere i Trafoen.

Sosiale medier / media:

Vi har i år hatt et stort oppslag i Fædrelandsvennen, med hele forsiden og dobbeltside inni avisen. Journalist Tor Mjaaland fulgte et 18pluss kurs i juni der målet var å skrive noe om ungdom og trafikk. Det resulterte i et mye større oppslag, der hovedvekten var lagt på Trafoen, men begge tiltak presentert.

Vi har tidligere brukt annonser på Facebook i forkant av kursene ved ledige plasser. Dette har ikke vært gjort de to siste årene da kursene har vært fulle i god tid før de skulle gå. Ved ledige plasser ble dette nevnt i statusmeldinger på siden vår, og plassene ble tatt umiddelbart.

Vi har hatt ulike leverandører på vår nettside og Facebook side tidligere. For å samkjøre sidene bedre ble det bestemt at vi skulle overføre nettsiden til samme leverandør som server oss på Facebook. Det medførte en del arbeid i begynnelsen av året. Den nye siden er nå på plass og har fungert bra. Fordelene med å ha en leverandør er tydelige når noe ikke fungerer. Det ble også betydelig billigere med en leverandør.

Det varierer med aktiviteten på siden etter hva som blir lagt ut, og tidspunktet det legges ut på. Stater som inneholder trafikkfaglig stoff blir sett av flest. Bilder og stater umiddelbart etter kurs har også høy

treffprosent. Men det er en trend at flere av ungdommene vi har på kurs, og som vi treffer ute, ikke er på sosiale medier like mye som før, i alle fall ikke på Facebook.

En oversikt på Facebooksiden vår, viser at det er nesten like mange av hvert kjønn som liker siden vår, 48% kvinner, 52% menn. Aldersmessig har vi likere i alle aldre, men målgruppen vår, de mellom 18 – 24, er den største med nesten 70%.

Vi har i år hatt en avtale med Arendal Festival Supply om visning av reklame på storskjermen på Byskjermen i Arendal. Vi inngikk en avtale om visning av vår flyer 12 sekunder 50 ganger pr.døgn fra kl 07.00. -24.00. Vi hadde avtale om totalt 4 mnd., fordelt på 2+2 mnd. i forbindelse med oppstart av kurs på våren og høsten. Ved inngåelse av avtalen fikk jeg forhandlet frem en mnd. Gratis i tillegg, så reklamen har gått totalt i 5 mnd. Det var et håp om at dette skulle øke påmelding fra Aust-Agder, noe vi ikke har sett skje. Vi har ikke fått noen tilbakemeldinger fra deltakere om at de har sett vårt tilbud på skjermen. Vi kommer ikke til å velge å inngå noen avtale for 2016.

Logoen vår:

Vi har også i år kjøpt jakker til instruktørene. Vi valgte i år kun en enkel hettejakke med logoen på til bruk under kurs og arrangementer.

Vi har i tillegg kjøpt caps med logoen på. Denne kjøpte vi sammen med Trafoen og har kjørt opp begge logoene.

Til Tall Ships valgte vi å få laget noen mobillommer som giveaways til de som deltok i vår promilleløype og fikk informasjon i etterkant. Disse ble ettertraktet, og var en fin måte å få ut navnet på.

Forsikringsselskapene

Selskapene som har sagt seg villige til å støtte prosjektet ved å gi kursdeltakerne rabatt på forsikring, er If og Gjensidige.

På spørsmål til deltakerne om hvor mange som er på kurset for å få billigere forsikring, er det normalt at 80-90 % svarer bekreftende på dette.

Kontakten med forsikringsselskapene har vært gjennom møter, mail og telefon i år. Det har vært noe mer møtevirksomhet i år grunnet nye kontaktpersoner i Gjensidige. Gjensidige har også i år hatt en av sine ansatte med på kurset. Nye navn og tlf.nr. er oppdatert på nettsiden vår.

Forsikringselskapene Gjensidige og If har byttet på å være til stede med en representant ved oppstart av ni av ti kurs i 2015. Gjensidige har vært på fem og If på fire. De får 5-10 minutter med deltakerne ved oppstart til å presentere sitt tilbud, og fortelle hvorfor de støtter prosjektet.

Tilbudet de gir til ungdommene som har gjennomført kurset er noe ulikt.

I begge selskapene vil prisene variere noe med tanke på hvilken bil du har, hvor du bor og kjørelengde du skal ha. Rabatten gis kun ved direkte kontakt med forsikringskontorene i Kristiansand hos If, mens Gjensidige nå har fått tilbudet inn uansett hvilket kontor du henvender deg til.

Det blir sendt mail til forsikringskontaktene en til to uker før kursstart der det blir informert om eventuelt antall ledige plasser på kommende kurs, samt gjort avtale om hvem som møter fra forsikringselskapene.

Etter hvert kurs blir kopi av kursevalueringen sendt til kontaktpersonene i begge selskapene. Det ble også fra høstsesongen i år sendt deltakerlister til forsikringselskapene etter kurset. Deltakerne som reserverer seg blir strøket fra listene.

Tilbakemeldinger fra If sier at 19 deltakere (ca. 10%) så langt har tegnet bilforsikring hos dem etter kursene i 2015. De har flere som ønsker å få forsikring over på sitt navn, men avventer til de kjøper ny bil da utgifter med omregistrering er mye penger for en del av dem. De har ikke registrert noen skader hos deltakerne i år eller året før, annet enn glass skader.

6 av deltakerne som tegnet forsikring med If, har Gjensidige hentet over til seg i ettertid.

Det ble avholdt et møte med Gjensidige på høsten, der de ønsket noen endringer med tanke på videre samarbeid. Noen av ønskene var enkle å møte, andre noe mer vanskelig. 18pluss er drevet i 10 år nå, og det har ikke vært mye kontakt med selskapet utover representanten de har hatt tilstede ved starten av de enkelte kurs. Gjensidige ville evaluere et videre samarbeid etter høstens kurs. Gjensidige har gjort flere strukturelle endringer siden avtalen med selskapet ble gjort ved oppstart. Dette har gitt noen utfordringer når det gjelder avtalen 18pluss har med dem for ungdom hjemmehørende i Agder. Det ble avholdt et evalueringsmøte i oktober og det jobbes videre med å få til en skriftlig avtale. Det er et håp om at denne er på plass før kursstart i 2016.

Gjensidige har gitt en tilbakemelding på de siste fire kursene i 2015.

De har hatt kontakt med 66 deltakere fra de siste 4 kursene, 25% av disse har valgt å bli kunder hos Gjensidige. De har hatt dialog med flere som ønsker at forsikringen fortsatt skal stå på foreldre, og det er også en del som ikke har egen bil enda.

De opplever at det kan være vanskelig å få de unge inn til samtale for rådgivning og sikkerhet, og at de unge heller ønsker telefon og kontakt via digitale verktøy. De opplever også at det er veldig fokus på pris, og at det forventes rimelig forsikring etter kurs.

Ved slutten av året byttet Gjensidige nok en gang oppfølgingsansvarlig for 18pluss. Det betyr at når vi starter opp i 2016 er kontaktpersonen lite kjent med 18pluss.

Budsjettrammer

Budsjettrammene fra fylket var i 2015 på 1, 5 millioner kroner. Dette tilskudd på 200.000 fra Aust-Agder fylkeskommune, og 100.000 fra Statens vegvesen region sør til tiltaket.

Tilskuddene fra Aust-Agder og SVV er ikke lagt fast inn i deres budsjetter, og må bes om årlig av VAF. Aust-Agder fylkeskommune bekreftet i 2014 også tilskudd for 2015.

Budsjettet var beregnet for totalt 10 kurs.

Det blir etter kursene er over, sendt regning til de kommunene som har hatt deltakere på kurs i 2014. Regningen sendes med en anmodning om betaling, der en ber om 500 kr. pr. deltaker fra den aktuelle kommune. Navn på deltaker, adresse og kursdato blir oppgitt.

I 2014 var det 10 av 15 kommuner i Vest-Agder som betalte regningen de fikk. Dette er noe bedre enn fjoråret. Det er fortsatt de store kommunene nærmest oss som har valgt og ikke støtte prosjektet ved å betale regningen. Den største kommunen, med flest deltakere, og som startet prosjektet, har valgt å ikke betale. Denne kommunen har heller ikke Nullvisjon etablert.

Det er nå på tide med en ny informasjonsrunde til de politiske rådene, både for å øke kunnskapen om tiltakene, samt å håpe at dette kan øke betalingsvilligheten.

I Aust-Agder betalte 2 av de 7 kommunene som mottok regning. Dette er som fjoråret. Vi hadde håpt at dette ville sett annerledes ut i år etter informasjonsrunden vi hadde i Østre Agder regionråd og i Setesdals regionråd.

Det er mulig betalingsvilligheten er der, men fakturaen havner ikke der den skal. Det hadde vært mye enklere om vi visste hvor fakturaen skulle direkte,

enn at vi sender den som nå til ordførerne. Det skjer også noe med informasjonen vi gir i de ulike politiske råd, eller rettere sagt, det skjer lite. Den kommer ikke videre, og dette medfører at fakturaene i mange tilfeller blir lagt bort.

Erfaringer og utfordringer

Også i 2015 har alle kursene vært fulle, i tillegg til at vi har hatt ventelister på de fleste. Ved meldt frafall har plassen blitt fylt opp fra ventelistene. Det er helt klart at det er behov for oppfølging etter påmeldingen har skjedd, og systemet vi har på dette nå ser ut til å fungere godt.

Snittalderen på deltakerne i år har vært 19 år og 9 mnd. I snitt har de hatt lappen 1 år og 3 mnd. 77 % av deltakerne har hatt egne biler.

34 % av deltakerne i 2015 har hatt trafikkuhell etter de fikk lappen, dette er samme tall som i 2014.

83 % av ulykkene medførte ikke personskader.

I år var det få plasser igjen på høstens kurs da sommerferien startet. Dette har medført at vi ikke har jobbet like mye med besøk ute denne høsten.

I år var to av instruktørene helt nye, og til neste sesong er tre nye klare. Dette vil gjøre ungdomsgruppa vår i 2016 veldig «ung» både med tanke på tiden de har vært i 18pluss og alder. Jeg er trygg på at dette skal gå bra med tanke på hva de har vist i årets siste kurssesong. Utfordringen for modullederne er å få gruppa til å fungere godt sammen, og øke kompetansen til instruktørene ytterligere.

Jeg har også i år laget attester til alle ungdommene som har sluttet som instruktører i 18pluss. Dette for å «markedsføre» den flotte jobben de har gjort. At vi blir kjent hos deres fremtidige arbeidsgivere ser jeg som en viktig del av vår markedsføring.

Spørsmålene jeg får flest ganger etter presentasjonene ute, er fortsatt:

- «Hvorfor har vi ikke fått høre om dette før?»
- «Hvorfor markedsfører dere ikke dette mer?»

Det har vært mange besøk ute i år, og vi ser det nytter. Fasiten på hvilken markedsføringsmetode som virker best, synes ingen å ha. Men jeg har fortsatt stor tro på direktesalg. Vi har et godt produkt, produktet selger, om vi bare får tilgang på tilhørere.

Trafikksikkerhet er et av de viktigste områdene innunder samferdselsfeltet og ulykkesstatistikk vil være et viktig verktøy for trafikksikkerhetsarbeidet som gjøres i fylkene.

SSB oppgir at om vi sammenlikner 2014 med 2010 har antallet drepte personer blitt halvert. Nedgangen i antall drepte er positiv og viser seg å være stabil etter 2010. Hardt skadde personer har derimot økt jevnt siden 2011.

I perioden fra 2009-2014 skyldtes 78 % av dødsulykkene i Vest-Agder møteulykker eller utforkjøringer. Vest-Agder er blant fylkene med høyest andel møteulykker.

Med grunnlag i ulykkesstatistikken for 2007-2012 viser den nasjonale tiltaksplanen at Vest-Agder er blant fylkene i landet med høyest risiko for å bli drept eller hardt skadd pr. kjørte km på fylkesveinettet

Tall fra SSB viser også at tallet på unge, mellom 18-24 år, som blir drept og hardt skadd i veitrafikkulykker i Vest-Agder er svært høyt. I 2014 lå andelen drepte og hardt skadde personer mellom 18-24 år på 26 %. Dette er høyere enn året før da samme aldersgruppe utgjorde 16 %. Høyest var andelen i 2010, hvor den samme gruppen utgjorde 33 % av den totale andelen drepte og hardt skadde i trafikkulykker i fylket. Dette viser oss viktigheten av holdningsskapende tiltak og kampanjer rettet mot unge.

Et nasjonalt mål for trafikksikkerhet i perioden 2014-2023 er at antall drepte og hardt skadde innen veitrafikken skal halveres. I nasjonal tiltaksplan er det satt et etappemål om å halvere antall drepte og hardt skadde til maksimalt 500 pr år innen 2024.

Sammen med Aust-Agder har Vest-Agder utarbeidet Strategiplan for trafikksikkerhet i Agderfylkene 2014-2017, som har som formål å binde nasjonale mål og føringer sammen med regionale og lokale målsettinger.

Planarbeidet er forankret i begge fylkeskommuner, Statens veivesen, Agder politidistrikt og Trygg Trafikk.

I tillegg til visjoner og mål for trafikksikkerhetsarbeidet i fylket, inneholder Strategiplan for trafikksikkerhet i Agderfylkene 2014-2017 en beskrivelse av ulykkesituasjonen i begge fylkene.

I strategiplan for trafikksikkerhet for Agderfylkene 2014-2017 er målet at antall drepte og hardt skadde i Agderfylkene skal reduseres fra 46 i 2012 til maksimalt 32 i 2024.

For å nå overnevnte målsetting har Vest-Agder fylkeskommune formulert en overordnet strategi der de blant annet skal drive holdningsskapende arbeid

gjennom strategiplan og nullvisjonsprosjekter. Det er seks hovedområder for trafikksikkerhetsatsing i fylket, der vi har ansvar for to av dem:

- Strategiplan for trafikksikkerhet i Agderfylkene
- Trafikksikkerhetsgruppa i Vest-Agder
- Partnerskap i tre holdningsskapende nullvisjonsprosjekter
- Trafoen – trafikksikkerhetstiltak for ungdom
- 18 pluss – trafikksikkerhetstiltak for ungdom
- Samarbeid med Trygg trafikk

Det er også et tydelig trafikksikkerhetsfokus i Handlingsprogram for fylkesvei.

Fra august har veileder i Trafoen vært fraværende / sykemeldt. Dette har medført en del merarbeid for undertegnede i Trafoen på bekostning av utebesøk og markedsføring av 18pluss. Når rapporten skrives er likevel 5 av 6 kurs på våren fulle.

November 2015

Marit Bech Olsen